to the second half of 15th–16th centuries, was found at a depth of 34 cm under the current surface of Kalno Street on the right bank of the Varlupis. The latest cultural layer fragments, which are from the first half of 20th century, were also discovered in Kalno Street.

An alluvial black soil layer had formed on the left bank of the Varlupis due to the actions of springs and meltwater. Deposits containing 17th–19th-centuries potsherds (Figs. 3, 4) were brought down from the 17th–19th centuries cultural layer on the upper terrace of the Varlupis.

KLAIPĖDA

Darius Balsas

Bangų gatvė 7

2013 m. Klaipėdoje, sklype Bangų g. 7, vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrimai. Miesto branduolys (teritorija nuo Danės upės iki Tiltų gatvės pabaigos) XVII a. buvo pradėtas juosti gynybiniais olandiško tipo bastioniniais įtvirtinimais. Teritorija į PR nuo miesto ilgai buvo atskirta įtvirtinimų ir nepateko į jo sudėtį, o ten esančius žemės sklypus įsigydavo pirkliai ar už įvairius nuopelnus gaudavo karininkai. Į miestą buvo galima patekti tik pro tam tikrose vietose įrengtus vartus. Vieni jų, vadinami Akmenų vartais, buvo dabartinių Tiltų ir Kūlių vartų gatvių sankirtoje. Jas mena Kūlių vartų gatvės pavadinimas. Iš istorinių šaltinių žinoma, kad šioje vietoje ar greta jos lokalizuojama Klaipėdos priemiesčio zona – Pelenynas (*Aschhof*). Jis kūrėsi XVIII a. II pusėje prie Danės, šalia Malūnų kalno gyvenvietės. Manoma, kad jo pavadinimas kilo nuo 1771 m. įsteigto pelenų fabriko (Tatoris J., *Senoji Klaipėda: urbanistinė raida ir architektūra iki 1939 metų*, V., 1994, p. 51, 92, 175). Šioje Klaipėdos miesto dalyje archeologiniai tyrimai vykdomi nuo 2008 m. (žr. *ATL 2008 metais*, V., 2012, p. 340–341; *ATL 2010 metais*, V., 2012, p. 343–346; *ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 636; *ATL 2011 metais*, V., 2012, p. 394–397).

2013 m. tyrimų metu 5184 m^2 dydžio sklype ištirta 13 2x2 m dydžio šurfų, iš viso 52 m^2 bendras plotas. Šurfuose fiksuoti iki 2,6 m storio XVIII a. II pusės – XX a. kultūriniai sluoksniai. Šurfuose 1–3, 5, 7 fiksuotas tik 0,5–1,1 m storio XX a. kultūrinis sluoksnis. Šurfuose 4, 6, 10 ir 11 aptikti kultūriniai sluoksniai su XVIII a. II puse – XIX a. I puse datuojamais radiniais – buitinių indų šukėmis, stiklinių butelių duženomis, plokštiniais kokliais (1 pav.). Šie sluoksniai gali būti siejami su Klaipėdos miesto įtvirtinimais ar ankstyvuoju šios miesto vietos apgyvendinimu. Šurfe 4 po 95 cm storio XX a. supiltiniais sluoksniais aptiktas iki 95 cm storio permaišyto pilko žvyro su gelsvu moliu sluoksnis. Po šiuo sluoksniu 1,35–1,9 m gylyje fiksuotas apie 55–80 cm storio juodos dumblingos žemės sluoksnis su smulkiomis plytų duženomis. Šurfe 6 90 cm gylyje fiksuotas 45–90 cm storio pilkos žemės su stambiomis griuvenomis ir radiniais sluoksnis. Šurfe 10 2,35 m gylyje aptiktas apie 7 cm storio juodos durpingos žemės sluoksnis su pavieniais XVIII a. II pusės – XIX a. pradžios radiniais. Šurfe 11 1,5–1,8 m gylyje rastas pilkos žemės su griuvenomis sluoksnis, kuriame taip pat aptikta radinių, datuojamų XVIII a. pabaiga.

Šurfe 11 2,5–2,6 m gylyje atidengtas akmeninis pastato pamato fragmentas. Fiksuoti 3 pamatiniai akmenys – 42x34, 66x59 ir 102x 78 cm dydžio, aplink pamatą aptiktas 7–8 cm storio plūkto gelsvo molio sluoksnis. Šurfe 8, po 1,35 m storio supiltiniais smėlio sluoksniais

1,8 m gylyje aptiktas apie 20 cm storio juodos durpingos žemės sluoksnis su XVIII a. pabaiga (?) – XIX a. I puse datuojamais radiniais. Šurfe 9 fiksuoti iki 2,5 m storio supiltiniai balastinio smėlio sluoksniai, kuriuose rasti pavieniai XIX–XX a. radiniai. Šurfuose 12 ir 13 po iki 1,4 m storio XX a. sluoksniais aptiktas iki 40 cm storio sluoksnis su XVIII a. II pusės – XIX a. archeologiniais radiniais. Šurfe 12 1,3–1,4 m gylyje aptiktas juodos durpingos žemės sluoksnis, kuriame rastas švininis patrankos sviedinys.

Bangų St. 7

In 2013, a field evaluation (thirteen 2x2 m test pits, a total of 52 m^2) was conducted on the 5184 m^2 plot at Bangų St. 7 in Klaipėda. Second half of the 18th–20th-centuries cultural layers up to 2.6 m thick were recorded in the test pits. Test pits 4, 6, 10, and 11 contained cultural layers with second half of the 18th – first half of the 19th-century finds: sherds of household pottery, glass bottle shards, and panel stove tiles (*Blattkacheln*) (Fig. 1). These layers can be connected with the city's fortification or the early habitation of the city's site. The fragment of a building's stone foundation consisting of three 42x34, 66x59, and 102x78 cm stones was unearthed at a depth of 2.5–2.6 m in test pit 11. A 7–8 cm thick layer of hard-packed yellowish clay was discovered around the foundation. A roughly 20 cm thick layer of black peaty soil with late 18th (?) – first half of the 19th-centuries finds was discovered in test pit 8 at a depth of 1.8 m under 1.35 m thick ballast sand fill layers. Sand fill layers up to 2.5 m thick and containing isolated 19th–20th-centuries finds were recorded in test pit 9. A layer, up to 40 cm thick and containing finds from the second half of the 18th–19th centuries was discovered in test pits 12 and 13 under 20th-century layers up to 1.4 m thick. A layer of black peaty soil in which a lead cannonball was found, was discovered at a depth of 1.3–1.4 m in test pit 12.

1 pav. Tyrimų metu rasti radiniai. D. Balso nuotr.

Fig. 1. Finds discovered during the evaluation.

Edvinas Ubis

Turgaus aikštė 12, 14

2013 m. balandžio–spalio mėnesiais BRIAI vykdė archeologinius tyrimus Klaipėdos senamiestyje (UK 16075), Turgaus aikštėje 12 ir 14 sklypuose, buvusio Odų gatvelės (1692–1722(3) m. – Frydricho miesto) priemiesčio vietoje. Rašytiniuose šaltiniuose priemiestis minimas nuo XVI a. II pusės (Zembrickis J., *Klaipėdos karališkojo Prūsijos jūrų ir prekybos*